

- Спортивна наука України. – 2015. – № 1(65). – С. 70–75. – Режим доступу : <http://sportsscience.ldufk.edu.ua/index.php/snu/article/view/>
2. Топилко Н. Проблеми активізації занять туризмом учнівської молоді / Надія Топилко, В. Семенюк // Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення : матеріали VIII Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю. – Львів, 2012. – С. 288–291.
  3. Троценко Т. Туристсько-краєзнавча діяльність як ефективний засіб морального виховання молодших школярів / Тетяна Троценко // Спортивний вісник Придніпров'я. – 2010. – № 2. – С. 77–79.
  4. Шипко А. Структура туризму учнівської молоді / А. Шипко // Актуальні проблеми юнацького спорту : матеріали VI Всеукр. наук.-практ. конф. – Херсон, 2008. – С. 276–279.

DOI: <http://doi.org/10.31617/k.knute.2019-04-12.26>

Жирак Л.М., асист.
кафедри туризму та готельно-ресторанної справи
Університет Короля Данила
м. Івано-Франківськ, Україна

ІВАНО-ФРАНКІВСЬК ЕКСКУРСІЙНИЙ: ПОТЕНЦІАЛ, ТРАНСФОРМАЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Ідеальне місто-фортеця в межиріччі двох Бистриць, оточене пасмом Карпатських гір з давніх-давен приваблювало мандрівників, адже звідси рукою подати до найпривабливіших курортних місцевостей Карпат. Саме тому Івано-Франківськ довгий час асоціювався в уяві більшості туристів як коротка транзитна зупинка на шляху в гори, транспортний вузол, туристичні ворота в Карпати, місто неподалік Львова. Проте з кожним роком обласний центр все більше приваблює туристів як самодостатня, європейська, колоритна перлина Прикарпаття з потужним природним, історико-культурним, етнографічним потенціалом, збереженими традиціями, звичаями [1, 5, 7]. Одним з пріоритетних видів туризму в місті є екскурсійно-пізнавальний, адже Прикарпаття серед лідерів за кількістю прийнятих екскурсантів [3].

Передумовами екскурсійної привабливості міста є:

– вдале географічне розташування на перетині етнографічних районів, близькість до кордонів держав-членів ЄС, курортів, грантові програми транскордонного співробітництва;

- широка пропозиція турів в Карпати з Івано-Франківська;
- розвинута готельно-ресторанна мережа;
- статус «міста-прогулянки», одного з найбільш безпечних, комфортних обласних центрів, дворазового переможця ПАРЄ в номінації «Приз Європи» [3].

Позитивним трансформаціям розвитку Івано-Франківська як екскурсійного центру та збільшенню кількості екскурсантів сприяє низка факторів:

- пріоритетний напрямок розвитку екскурсійного туризму в Програмі розвитку туристичної галузі міста на 2016–2020 рр. [6];

- розвиток фестивального туризму: «Свято Ковалів», Porto Franko, «Карпатський простір», «Свято винограду та вина», «Станіславівська мармуляда», «Питні меди», «Свято Хліба» тощо [4];

- відкриття ТІЦ з надання консультативних послуг гостям міста, встановлення інформаційно-туристичних стендів з QR-кодами вздовж туристичних маршрутів, віртуальних аудіогідів, мобільного додатку «Івано-Франківськ для туристів» з переліком туристичних об'єктів та об'єктів, доступних для осіб з особливими потребами [2];

- проведення безкоштовних оглядових та тематичних екскурсій для мешканців та гостей міста, екскурсій для людей з особливими потребами, квестів для учнівської та студентської молоді, впровадження авторських екскурсійних та вело маршрутів;

- курси екскурсоводів за підтримки Всеукраїнської асоціації гідів;

- промоція міста як гастрономічної перлини Карпатського краю;

- впровадження низки унікальних проектів, які якісно змінюють «обличчя» міста: «Франківськ, який треба берегти», «Промприлад. Реновація», «Карпатська мережа кулінарної спадщини», «Східноєвропейські перлини: створення та просування продуктів міського культурного туризму в транскордонному просторі», «Івано-Франківськ (Станіславів) – столиця ЗУНР», «Івано-Франківська область – край для туризму» [8] тощо;

- відкриття мистецької галереї Бастіон (відновлені руїни фортеці).

Розвиток екскурсійного туризму в Івано-Франківську є пріоритетним, перспективним, потребує подальших наукових досліджень та низки заходів, зокрема:

- стабілізація політико-економічної ситуації в Україні, залучення інвестицій в місто, сприяння міжнародній співпраці;

- розвиток міської туристичної інфраструктури, покращення транспортної доступності, збільшення кількості бюджетних закладів розміщення;

- промоція «брендовості» самого міста, а не лише області із залученням ІТ та PR технологій;
  - якісна практична підготовка гідів, зокрема проведення екскурсій іноземними мовами;
  - розвиток внутрішнього туризму, включення екскурсій по місту в туристичний продукт місцевих та всеукраїнських туристичних фірм;
  - відновлення ключових екскурсійних об'єктів – підземель колишньої фортеці, об'єктів польсько-австрійського періоду, радянської доби, подальша реставрація палацу Потоцьких, відновлення руїн Тисменецької брами тощо;
  - розвиток інтерактивності місцевих музеїв;
  - акцент на гастрономічній привабливості міста.
- Вищенаведені заходи сприятимуть туристичній привабливості Івано-Франківська та формуванню іміджу «екскурсійної перлини Прикарпаття».

Список бібліографічних посилань

1. Головатий М. Етюди старого Станіславова / Головатий М. – Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2007. – 146 с.
2. Доступний Івано-Франківськ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dostup.mvk.if.ua/>
3. Івано-Франківська обласна державна адміністрація [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.if.gov.ua>
4. Івано-Франківщина фестивальна [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://www.if.gov.ua/files/uploads/festyvali_2017_final%20\(1\)%20\(1\).pdf](http://www.if.gov.ua/files/uploads/festyvali_2017_final%20(1)%20(1).pdf)
5. Маланюк Т. З. Історико-архітектурні пам'ятки Івано-Франківщини як об'єкт туризму//Краєзнавець Прикарпаття. – 2004. – №4, с. 58–61.
6. Програма розвитку туристичної галузі міста Івано-Франківськ на 2016–2020 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mvk.if.ua/mvkprog/38534>
7. Станиславівська фортеця [Текст] : зб. ст. / упоряд. : І. Бондарев, З. Федунків. – Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2010. – 191 с.
8. EU Project «Ivano-Frankivsk region – land for tourism» [Electronic resource]. – Mode of access: <https://www.facebook.com/EU-Project-Ivano-Frankivsk-region-land-for-tourism-585333218246308/timeline/>.